



Kilsunds Fabriker Del 1 (2)

Kilsunds AB bildades 1896 för tillverkning av helylle klädnings- och kapptyger. Under de första åren utfördes färgning och beredning av färdig väv i Tyskland men på grund av tidsödande transporter uppförde företaget en egen färgeri- och appreturbyggnad år 1898. Verksamheten omfattade senare såväl siden- och ylleväveri som färgeri, blekeri och beredningsverk. Företaget hade till en början 80 vävstolar men redan tio år efter starten fanns 220 vävstolar och för driften svarade en ångmaskin på 200 hkr. Företaget utökades kraftigt vid en fusion år 1929 mellan Kilsunds AB, AB Merinos, Borås Klädningstygfabrik och Manufaktur AB Svea (samtliga dessa var Boråsföretag). I samband med fusionen inköptes även Svenska Kamgamsspinneri AB i Norrköping som tidigare ägdes av AB Borås Klädningstygfabrik. Kilsundskoncernen sysselsatte vid denna tidpunkt totalt cirka 1000 personer varav cirka 500 arbetade vid den aktuella fabriksanläggningen i Borås. 1938 utgjordes produktionen till 80% av konstsilkevånader och till 20% av yllevånader och antalet sysselsatta var 550 personer. Investmentbolaget Saxylle-Kilsund AB bildades 1966 av företagen Svenska Yllekoncernen AB och Kilsund AB. De båda företagen överförde sina ylletillverkningar till det gemensamt bildade företaget. Företaget har specialiserat sig på tillverkning av kamgamsvånader, 1978 övertog bolaget Industrivärden aktiemajoriteten i företaget.





En stor mängd förändringar har dock gjorts i bebyggelsen under anläggningens nära hundraåriga historia. Nedan kan endast större förändringar redovisas.

Byggnad 1 är kontors- och lagerbyggnad som uppfördes år 1904 i 2½ våning sannolikt efter ritningar av arkitekt Lars Kellman. Byggnaden hade ursprungligen ett valmat sadeltak men dess gavelrösten förändrades sannolikt efter en brand år 1918 då de höjdes och byggnaden fick ett "vanligt" sadeltak. De båda gavarna har tegel i en avvikande brunröd färg som avslöjar att dagens utseende inte är ursprungligt. Vid branden förstördes sannolikt också en frontespis samt kupolformade tak på burspråken i den norra fasaden som ursprungligen var än mer representativt utformad än den är idag. Byggnaden fungerade ursprungligen på följande sätt: Källaren innehöll garnlager medan bottenvåningen inrymde expeditionslokaler samt lager. Andra våning fungerade som kontor och lager. På tredje våningen (vindsvåning) fanns en kontroll- och stoppsal samt råvarulager. Byggnaden står på en relativt hög fönsterförsedd sockel av rött tegel. Fasaderna domineras av gult tegel med horisontellt löpande band och accentueringar av fönstervalven i rött tegel. De röda tegelbanden fungerar som rusticering i bottenvåningen. Långsidan mot Evedalsgatan (norr) är representativt utformad med två burspråk. Byggnaden visar upp tydliga jugenddrag som sannolikt lånats från samtida hyreshusarkitektur. Efter branden kan jugendinfluenserna främst spåras i fönsterformerna med småspröjsade överdelar samt även i viss mån i burspråken. Idag har byggnaden ett ljusgrönt plåttak och hela långfasaden mot söder är klädd i vit plåt. Vid den norra gaveln har en ny entré skapats av glas och aluminiumprofiler. Byggnaden har trots mindre förändringar bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. Bland annat finns ursprungliga fönster i viss utsträckning bevarade. Byggnaden förbinds i andra våning med en annan byggnad via en "brygga" i grönfärgad plåt.





Foto Niclas Norling

Byggnad 3 är en väveribyggnad ursprungligen uppförd 1896 i 1 våning med shedtak. Arkitekten är okänd. Idag finns endast en mindre del av den norra fasaden kvar av den ursprungliga byggnaden och takformen är förändrad. Byggnaden utökades mot väster år 1935 efter ritningar av arkitekt Gösta Planck men övervägande delar av detta tillägg är idag rivna. Ett antal mindre utbyggnader och förändringsarbeten har genomförts under 1940- och 1950-talet. I samband med att delar från 1935 revs, troligtvis under 1980-talet, fick byggnaden fasader av ljusa prefabbetongelement mot väster. Drygt hälften av den ursprungliga shedtaksbyggnaden revs år 1960 och ersattes direkt av en volymmässigt mycket stor väveribyggnad (Bild 2). Den nya väveridelen byggdes 1960-61 efter ritningar av Westdahls Ingenjörbyrå AB. Byggnaden har interiört endast två våningsplan men dess höjd kan jämföras med ett normalt trevåningshus. I bottenplanet fanns tvinning, rullning och lager medan andra våningen används som vävsal, "dress" och varpning.